

El xollador d'ovelles

Una de les jornades més significatives per a la gent de muntanya és "el dia de la tosa", és a dir, el dia que es xollen les ovelles. Aquesta feina és la més important en la vida dels pastors i acostuma a celebrar-se entre els primers dies del mes de juny i les festes de Sant Joan i Sant Pere. Aquestes dates són les més habituals per xollar.

Text: **Joan Bellmunt** Fotos: **Defoto**

Hem estat convidats a un dels corrals on tenia lloc la xollada i hem compartit amb ells unes hores agradables. Ens

diuen que tot vingut al poble (a tots els pobles), si la seva arribada és en aquest dia, és convidat. Ningú no pot marxar sense apreciar el que generosament li ofereixen.

Ens conten que antigament la xollada, com el batre, tenia lloc a les eres, menys quan plovia, que ho feien al corral per posar-se sota teulada. Ara ja ho fan sempre sota cobert.

Una de les coses que ens sorprenen només començar la tasca és veure la màquina automàtica com a eina per xollar, la qual ha

desplaçat i gairebé desbancat les típiques tisores.

Ens diuen que xollen les ovelles uns quinze dies abans de pujar-les a muntanya, perquè la llana de les bèsties durant aquest espai de temps ja hagi reeixit. Diuen que si les pugessin a muntanya el dia després de xollar-les, el sol podria afectar-los la pell.

Els xolladors que avui en dia porten a terme aquesta feina són una "colla", manada per l'encarregat. També porten un "travador", encarregat de lligar les ovelles i immobilitzar-les per facilitar la tasca als xolladors. Antigament l'encarregat de la colla era conegut amb el nom de "capità". Les colles que xollaven amb tisores eren més nombroses, d'entre 18 i 20 xolladors, també coneguts amb el nom de "tonedors".

La mecanització de l'ofici fa que actualment les colles només tinguin de quatre a sis xolladors, els quals es posen en rotlle i van xollant.

Conten que antigament el dia de la tosa era un guirigall de persones, bestiar i el so de les tisores, però que, tot plegat, era una diada entranyable. Les colles d'abans portaven cada any un aprenent nou, el qual iniciaven deixant-li xollar els caps de bestiar més fàcils. Les colles començaven a treballar a punta de dia i plegaven a l'hora de sopar. Un xollador tradicional feia unes 70 ovelles en un dia, mentre que ara pot arribar a superar les tres-centes.

Pel que fa al tema econòmic, es cobra a tant per ovella xollada. Avui en dia els xolladors cobren unes 150 pessetes per bèstia, mentre que al ramader vendre la llana només en reporta 125, amb la qual cosa representa que dona la llana i encara ha d'afegir diners.

El "dia de la tosa" encara és avui una data molt important en el calendari pastoral. Treballen molt, però les cançons, el beure i el xivarri estan a flor de llavi. Quan s'acaba la jornada, els xolladors porten les mans i els braços totalment negres, impregnats d'un gruix considerable de "sutja". Ens comenten, però, que aquesta "sutja" actua com un sabó excel·lent i que deixa les mans netes i la pell fina.

De la llana xollada, n'escullen la millor per a l'ús de la casa, la qual renten ben neta amb lleixiu calent per treure-li la "sutja", i la renten una vegada i una altra fins que queda ben fina i esponjosa. Després l'estenen i a esperar que s'assequi, encara que avui –afegeixen– això ja va a mal borràs, con tantes altres coses que es feien en aquells dies.

Enfilem el camí de tornada, mentre una pastosa llum acarona les parets de l'església del poble. Els xolladors avui acabaran aquí, demà continuaran el seu migrar buscant la soldada, en aquesta època forta de feina, que els permeti passar l'any. Però ara, mentre nosaltres ens n'anem, ells continuen al corral xollant, i una popular cançó catalana solca l'aire net d'aquest petit lloc. Diu així:

*"A on vas, tu pastoret?
On vas tan determinat?
No et fa por anar a la muntanya
aquesta nit de trons i llamps?"*

*Vine, vine, a casa meva,
recolliment jo et daré.
– No pot ser la noble dama;
noble dama, no pot ser.*

*– Jo et daré taula parada
amb menjars al bo i millor,
una llar de foc encesa
i jo et daré escalfor.*

*– No pot ser, la noble dama;
no em puc pas entretenir,
tinc el bestiar a la muntanya
i jo també haig d'ésser allí".*

Ara